

Врз основа на член 14 точка а) и член 45 став 5, а во врска со член 44 и член 48 од Законот за електронските комуникации (“Службен весник на Република Македонија”, бр. 13/2005, 14/2007, 55/2007 и 98/2008), Комисијата како орган на Агенцијата за електронски комуникации, на состанокот одржан на 5.12.2008 година, донесе

**ПРАВИЛНИК
ЗА НИВОТО НА ДЕТАЛНОСТ НА ИНФОРМАЦИИТЕ ШТО ЌЕ БИДАТ
ОБЈАВЕНИ ВО РЕФЕРЕНТНИТЕ ПОНУДИ ЗА ИНТЕРКОНЕКЦИЈА И
НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЈАВУВАЊЕ**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува нивото на деталност на информациите содржани во референтната понуда за интерконекција (во натамошниот текст: референтна понуда) и начинот на нивното објавување од страна на операторот со значителна пазарна моќ на пазарот за јавни фиксни говорни телефонски мрежи и услуги или операторот со значителна пазарна моќ на релевантните пазари за јавни мобилни говорни телефонски мрежи и услуги (во натамошниот текст Оператор), содржината на референтната понуда, обврската за доставување и одобрување на референтната понуда од страна на Агенцијата за електронски комуникации (во натамошниот текст Агенција), реализација на интерконекција, како и начинот и постапката за склучување договори за интерконекција.

Член 2

Во овој правилник, покрај дефинициите од Законот за електронските комуникации, се употребуваат дефиниции и појаснувања кои го имаат следното значење:

(а) **точка за интерконекција** е електронска пристапна точка за физичко поврзување на јавни комуникациски мрежи;

(б) **услуга за започнување на повик (call origination)** е пренос на повик од крајната точка на мрежата на претплатник кој повикува од една јавна комуникациска мрежа до точката за интерконекција поврзана на друга јавна комуникациска мрежа;

(в) **услуга за завршување на повик (call termination)** е пренос на повик од точка за интерконекција до крајната точка на мрежата на повиканиот претплатник во друга јавна комуникациска мрежа, идентификуван според географскиот број или до уредот или опремата за идентификување на претплатниците на оператор на јавна мобилна комуникациска мрежа;

(г) **LRIC (Long Run Incremental Costs)** е методологија за пресметка на долгорочни трошоци;

(д) **повик** е повик во јавно достапни телефонски услуги, dial-up, ISDN и факс услуги;

(ф) **интерконекција на национално ниво** е интерконекција помеѓу мрежата на Операторот и мрежата на оператор-корисник со што се обезбедува сите корисници на операторот-корисник да комуницираат со корисниците на Операторот;

(е) **интерконекција на регионално ниво** е интерконекција помеѓу мрежата на Операторот и мрежата на оператор-корисник со што се обезбедува сите корисници на операторот-корисник да комуницираат со корисниците на Операторот од одреден регион;

(ж) **интерконекција на локално ниво** е интерконекција помеѓу мрежата на Операторот и мрежата на оператор-корисник со што се обезбедува сите корисници на операторот-корисник да комуницираат со корисниците на Операторот од одреден локален комутациски центар или се опслужувани од други локални комутациски центри кои се подредени на тој локален комутациски центар, според архитектурата на мрежата на Операторот;

(з) **податоци за идентификација на повикувачка линија (calling line identity data - CLI)** е бројот на корисникот кој повикува и кој се пренесува преку мрежите на операторите при секој повик;

(с) **претставување на идентификација на повикувачка линија (calling line identification presentation - CLIP)** е услуга за претставување на податоците за идентификација на повикувачката линија;

(и) **забрана на идентификација на повикувачка линија (calling line identification restriction - CLIR)** – услуга за оневозможување на претставувањето на податоците за идентификација на повикувачката линија;

(ј) **код за избор на оператор (carrier selection code - CSC)** е код кој му е доделен на операторот-корисник од страна на АЕК и кој се користи од крајниот корисник на Операторот за пристап до услугите на операторот-корисник;

(к) **точка за пристап на мрежата на Операторот**, соодветно и **точка за пристап на мрежата на операторот-корисник** е физички интерфејс (дигитален разделник – DDF-Digital Distribution Frame) во мрежата на Операторот, соодветно и во мрежата на операторот-корисник, каде што може да се реализира интерконекцијата;

(л) **интерконекциски линк** е физички линк меѓу точката за пристап на мрежата на Операторот и точката за пристап на мрежата на операторот-корисник;

(љ) **капацитет на интерконекцискиот линк** е капацитетот дефиниран за интерконекцискиот линк и за соодветната точка за пристап каде што Операторот-корисник сака да се интерконектира, изразен како целоброен производ од 2 Mbit/s;

(м) **точка на интерконекција** (на интерконекцискиот линк) е физичка точка на која мрежата на Операторот се поврзува со мрежата на операторот – корисникот

(н) **простор на операторот-корисник** е физички простор во кој што се наоѓаат комутацискиот центар и главниот разделник на операторот-корисник каде што се реализира интерконекцијата;

(њ) **објект на Операторот** е објектот во кој се наоѓаат комутацискиот центар и дигиталниот разделник на Операторот каде што се реализира интерконекцијата;

(о) **простор на Операторот** е физички простор којшто ги вклучува: објектот, други објекти, како и неизграден недвижен имот во сопственост на Операторот;

(р) **помошен простор на Операторот (Operator's utility space)** е простор во објект на операторот во кој е сместена опрема со која се обезбедува непречено функционирање на активната опрема на Операторот, за работа на персоналот на Операторот, како и минималниот простор неопходен за пристап до нив или до активната опрема;

(с) **колокатибилен простор (co-locatable space)** е простор на Операторот во кој не се вклучува просторот зафатен со активната опрема и помошниот простор на Операторот;

(т) **простор за колокација (co-located space)** е колокатибилен простор доделен на Корисниците за колокација;

(ќ) **расположлив простор** е колокатибилен простор во кој не се вклучени просторот за колокација и резервируваниот простор (Прилог 1);

(у) **физичка колокација** е колокација при која опремата на оператор-корисник се сместува во просторијата на дигиталниот разделник на Операторот, а кога за тоа нема простор, Операторот определува простор за поставување на опремата на операторот-корисник во друга просторија во истиот објект во кој се наоѓа и просторијата на дигиталниот разделник;

(ф) **оддалечена колокација** е колокација надвор од просторот за колокација на Операторот;

(х) **виртуелна колокација** е колокација кој не го подразбира директниот пристап на операторот-корисник кон опремата сместена во просторот за колокација, а нејзиното функционирање се обезбедува од Операторот;

(ц) **оператор-корисник (Beneficiary)** е оператор на јавна комуникациска мрежа и/или давател на јавни комуникациски услуги кој бара интерконекција.

II. ПРИНЦИПИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ИНТЕРКОНЕКЦИЈА

Член 3

Операторот при обезбедување на интерконекција ги применува следните принципи за:

- недискриминација
- транспарентност
- цени базирани на трошоци
- водење посебно сметководство

Член 4

(1) Операторот применува исти услови за интерконекција под исти околности за сите оператори- корисници кои бараат или кои веќе користат интерконекција.

(2) Операторот ги прави достапни за операторите-корисници сите специфични елементи на мрежата, придружната инфраструктура и сите информации и услуги потребни за обезбедување интерконекција, според исти услови и квалитет, како што ги нуди за своите сопствени претплатници или за потребите на своите деловни единици или партнери.

Член 5

(1) Операторот ја објавува референтна понуда на својата веб страна за да ја направи достапна за секоја заинтересирана страна.

(2) Операторот ја објавува референтната понуда од став 1 на овој член во рок од 5 (пет) дена од денот на приемот на одобрението донесено од страна на Агенцијата ја применува првиот ден од наредниот месец.

(3) Операторот за секоја промена на одобрената референтна понуда што ќе ја направи по сопствена иницијатива ја известува Агенцијата и изменетата референтна понуда ја доставува до Агенцијата на одобрување.

(4) Претходно склучените договори за интерконекција ќе се усогласат со изменетата референтна понуда во рок од 30 (триесет) дена од денот на одобрувањето од страна на Агенцијата.

III. СОДРЖИНА НА РЕФЕРЕНТНАТА ПОНУДА

Член 6

Референтната понуда ги содржи сите елементи на мрежата и придружните средства потребни за обезбедување на интерконекција и со нив поврзаните услови и цени, а особено содржи:

- а) барање за обезбедување интерконекција;
- б) услуги што се обезбедуваат при интерконекција;
- в) пристапни точки на операторот;
- г) интерконекциски линкови;
- д) технички можности за интерконекција;
- ѓ) колокација;
- е) цени;
- ж) склучување договори;
- з) сите постапки за обесштетување.

III.1 Барање за обезбедување интерконекција

Член 7

(1) Барањето за склучување договор за интерконекција што го поднесува операторот-корисник до Операторот, меѓу другото, содржи:

- а) назив и седиште на операторот-корисник;
- б) потврда за извршена регистрација на нотификација издадена од Агенцијата;
- в) вид на услуги што се обезбедуваат преку интерконекција;
- г) адреси на точките за пристап од референтната понуда за кои операторот-корисник поднесува барање за интеркоцнекција;
- ѓ) податоци за точките за пристап од референтната понуда за кои се бара колокација и вид на колокација;
- е) планиран сообраќај;
- ж) предвиден (планиран) рок за времетраење на договорот.

(2) Операторот му доставува на операторот-корисник одговор во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето за склучување договор за интерконекција.

(3) Барањето за склучување договор за интерконекција може да биде одбиено поради основани причини. Одговорот со образложение за одбивањето во писмена форма се доставува до операторот-корисник.

(4) Операторот-корисник има право во рок од 10 дена од приемот на известувањето за одбивање на барањето да побара од Агенцијата да ја утврди неговата основаност.

(5) Агенцијата во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето од став 3 на овој член ја утврдува основаноста на одбивањето на барањето. Доколку утврди дека операторот неосновано го одбил барањето, Агенцијата со решение ќе го задолжи операторот во рок од 30 дена да склучи договор за обезбедување интерконекција.

III.2 Услуги што се обезбедуваат при интерконекција

Член 8

Операторот треба на операторите-корисници да им ја понуди најмалку следната група услуги за интерконекција според условите определени со овој правилник:

- а) услуга за интерконекција за завршување на повик на фиксни локации или мобилна мрежа;
- б) услуга за интерконекција за започнување на повик на фиксни локации или мобилна мрежа преку избор и/или предизбор на оператор (CS - carrier selection, CPS carrier pre-selection);
- в) услуга за интерконекција за транзитирање.

Член 9

(1) Преку услугата за интерконекција за завршување на повик на фиксни локации, Операторот обезбедува преземање и пренос на повици од точката за интерконекција со мрежата на операторот-корисник и нивно завршување до:

- а) секој национален број доделен на Операторот при интерконекција на национално ниво, секој национален број доделен на Операторот опслужуван од комутациски центар или нему подреден комутациски центар во случај на интерконекција на регионално ниво или секој национален број доделен на Операторот опслужуван од локален комутациски центар или од нему подреден комутациски центар согласно архитектурата на мрежата (Прилог 2, слика 1);
- б) секој национален број доделен на трет оператор-корисник, ако Операторот има договор за интерконекција за услуги на завршување на повик со тој оператор-корисник и ако завршувањето до тој број е технички возможно (Прилог2, слика 2).

(2) Преку услугата за интерконекција за завршување на повик во мобилна мрежа, Операторот обезбедува преземање и пренос на повици од

точката за интерконекција со мрежата на операторот-корисник и нивно завршување до:

- а) секој национален број доделен на Операторот при интерконекција на национално ниво, секој национален број доделен на Операторот
- б) секој национален број доделен на трет оператор-корисник, ако Операторот има договор за интерконекција за услуги на завршување на повик со тој оператор-корисник и ако завршувањето до тој број е технички возможно

(3) Кога податоците за идентификација на повикувачка линија се пренесени до мрежата на Операторот, Операторот ги пренесува тие податоци до повиканиот краен корисник ако при повикот се користела услугата CLIP.

(4) Кога податоците за идентификување на повикувачка линија се пренесени до мрежата на Операторот, Операторот не ги пренесува тие податоци до повиканиот краен корисник ако при повикот се користела услугата CLIR, освен кога се работи за повик кон број на служби за итни повици.

Член 10

(1) Преку услугата за интерконекција за започнување на повик на фиксни локации или мобилни мрежи преку избор и/или предизбор на оператор, Операторот ќе го обезбеди преносот до мрежата на операторот-корисник на начин и постапка утврдени во Правилникот за избор на оператор и предизбор на оператор (Прилог 2, слика 3).

(2) Кога повикот е пренесен во мрежата на операторот-корисник со услугата за избор и/или предизбор на оператор, операторот-корисник го презема повикот, го рутира и го терминира и за тоа му наплаќа на крајниот корисник на Операторот за повикот. Операторот му наплаќа на операторот-корисник за услугата за интерконекција за започнување на повик со избор и/или предизбор на оператор .

(3) Услугата за интерконекција за започнување на повик со избор и/или предизбор на оператор треба да биде достапна за сите повици, без разлика на бираниот број, освен за броевите кон единствениот број на службата за итни повици (112).

Член 11

(1) Преку услугата за интерконекција за транзитирање, Операторот обезбедува пренос на сообраќајот низ неговата мрежа преземен од

мрежата на операторот-корисник или од мрежата на трета страна и негов пренос до друга мрежа (Прилог 2, слика 4).

(2) Операторот обезбедува транспарентно пренесување на сите информации за сигнализација кои му се пренесени во врска со дојдовниот сообраќај, вклучувајќи го и CLI.

Член 12

(1) За сите услуги за интерконекција наведени во член 8 на овој правилник, се наплаќа само времетраењето на разговор за повиците кои се успешно воспоставени и на кои имало одговор.

(2) Времето на разговор започнува со сигналот за одговор и завршува со првиот сигнал кој е генериран од повикувачката или од повиканата страна кој означува дека линија е слободна.

Член 13

(1) Операторот обезбедува услуги за интерконекција во сите точки за пристап наведени во член 15 на овој правилник, до степен до кој барањата се разумни. Одбивањето на Операторот треба да биде детално образложено и доставено во писмена форма, до барателот и до АЕК.

(2) Операторот му обезбедува на операторот-корисник пристап до сите неопходни услуги со цел операторот-корисник да може да обезбедува сопствени електронски комуникациски услуги, вклучително и пристап до служби за итни повици, служба за информации и други услуги на платформа на интелигентни мрежи.

(3) Секое ограничување во понудата на услуги за интерконекција јасно се наведува во референтна понуда, како и временска проценка/датум кога тоа ограничување ќе биде отстрането.

Член 14

(1) Операторот во референтната понуда треба да обезбеди детални информации за параметрите за квалитет на услугите понудени на операторот-корисник.

(2) За секоја промена што Операторот има намера да ја направи на својата мрежа или на местата на кои се реализира интерконекцијата, а која може да влијае врз услугите кои ги обезбедува операторот-корисник, треба да го извести операторот-корисник, најмалку триесет дена пред таа промена да биде направена.

IV. ПРИСТАПНИ ТОЧКИ НА ОПЕРАТОРОТ

Член 15

Операторот во референтната понуда ги наведува следните информации за неговите пристапни точки:

- а) бројот, адресата и капацитетот на сите комутациски центри каде што може да се реализира интерконекцијата;
- б) целосен опис на сите услуги кои се нудат на секој комутациски центар посебно;
- в) броеви и серии на броеви кои се опслужуваат од секој комутациски центар;
- г) можни ограничувања, кои се оправдани од технички аспект, за бројот на оператори кои можат да се интерконектираат на секој комутациски центар.

Член 16

(1) Референтна понуда содржи детален опис на техничките спецификации на точките за пристап на Операторот со наведување на релевантните стандарди за:

- електричен и физички интерфејс,
- интерфејс за пренос;
- интерфејс за сигнализација;
- онаму каде што е неопходно, информации за функционалните капацитети кои се нудат преку интерфејсите.

(2) Релевантните стандарди се применуваат според следниот редослед:

- национални стандарди;
- стандарди на ETSI (Европски институт за стандардизација во телекомуникациите) препораки на ITU-T;
- други стандарди.

Член 17

(1) Операторот во референтната понуда наведува детални информации за неговата мрежа со цел операторите-корисници да можат да направат ефикасен избор на пристапните точки на кои ќе се интерконектираат и да го планираат развојот на нивната мрежа и услуги, а особено:

- а) архитектурата и мапа на мрежата;
- б) типот, бројот и локацијата на целата опрема што се користи,
- в) патеките на рутирање.

V. ИНТЕРКОНЕКЦИСКИ ЛИНКОВИ

Член 18

Во референтната понуда, Операторот ги наведува следните информации кои се однесуваат на интерконекциските линкови:

- а) типови на линкови за интерконекција;
- б) технологијата за пренос која се користи за линковите за интерконекција;
- в) условите за обезбедување линкови за интерконекција кои треба да ги содржат, во најмала мера, роковите, цени и понудените параметри за квалитет.

Член 19

(1) Операторот обезбедува интерконекциски линк според капацитетот и техничките карактеристики по барање на операторот-корисник до ниво до кое тоа е технички возможно. Обврската на Операторот за капацитетот на обезбедениот линк ќе биде јасно дефинирана во референтна понуда.

(2) Рокот за обезбедување на дополнителен капацитет за линкот за интерконекција изнесува најмногу еден месец од денот кога Операторот добива барање.

(3) На барање на операторот-корисникот, Операторот треба да го дополни капацитетот на линкот за интерконекција со капацитет кој е доволно мал за операторот-корисник да не треба да плаќа за дополнителни капацитети кои не се неопходни и кои не се побарани.

VI. ТЕХНИЧКИ МОЖНОСТИ ЗА ИНТЕРКОНЕКЦИЈА

Член 20

(1) Операторот ги прави достапни за операторот-корисник следните технички можности за интерконекција:

- а) директна интерконекција која се реализира со линк за интерконекција меѓу точката за пристап на операторот-корисник и точката за пристап на Операторот;
- б) интерконекција со продолжено коло (extended circuit) која се реализира со дополнителен линк меѓу точката за пристап на Операторот каде што интерконекцијата веќе е реализирана и точката за пристап на Операторот каде што се бара интерконекција. При тоа, крајните точки на интерконекцискиот линк ќе бидат точката за пристап на операторот-корисник и

точката за пристап на Операторот каде што бара интерконекција.

- (2) Директната интерконекција ќе биде понудена во следните форми:
- а) во просторот на операторот-корисник, при што точката на интерконекција се наоѓа на главниот разделник на Операторот, лоциран во просторот на операторот-корисник (Прилог 3, слика 1);
 - б) во просторот на Операторот при што точката на интерконекција се наоѓа на главниот разделник на операторот-корисник, лоциран во просторот на Операторот (Прилог 3, слика 3);
 - в) на посредничка точка (intermediary point) при што точката на интерконекција, со взаемна согласност од двете страни, ќе биде лоцирана надвор и од просторот на операторот-корисник и од просторот на Операторот (Прилог 3, слика 2).

(3) Интерконекција со продолжено коло ќе биде понудена во следните форми (Прилог 3, слика 4):

- а) во просторот на операторот-корисник при што точката на интерконекција сенаоѓа на главниот разделник на Операторот, лоциран во просторот на операторот-корисник;
- б) на посредничка точка (intermediary point) при што точката на интерконекција, со взаемна согласност од двете страни, се наоѓа надвор и од просторот на операторот-корисник и од просторот на Операторот;
- в) во друг простор на Операторот при што точката на интерконекција се наоѓа на главниот разделник на операторот-корисник, лоциран во објект на Операторот каде што се наоѓа комутацискиот центар на кој веќе има реализирано интерконекција и од кој се нуди дополнителниот линк.

(4) Операторот-корисник може да избере било која од формите за интерконекција наведени во став (1) и став (3), а Операторот има обврска да му овозможи на операторот-корисник барем една од овие форми, според приоритетите наведени од операторот-корисник.

Член 21

(1) До степен до кој постои физичко поврзување меѓу просторот на Операторот и просторот на операторот-корисник, Операторот треба да понуди, на барање од операторот-корисник, интерконекција во просторот на операторот-корисник употребувајќи го таквото физичко поврзување.

(2) До степен до кој постои физичко поврзување меѓу просторот на Операторот и посредничка точка каде што интерконекцијата е технички изводлива, Операторот треба да понуди, на барање од операторот-корисник, интерконекција во таа точка.

Член 22

- (1) Операторот го инсталира и го одржува делот од интерконекцискиот линк меѓу точката за пристап на Операторот и точката за интерконекција, освен ако не е поинаку договорено од страните.
- (2) Во случај на виртуелна колокација, Операторот го инсталира и го одржува делот од интерконекцискиот линк меѓу точката за пристап на Операторот и точката во која операторот-корисник има пристап до интерконекциски линк.
- (3) Ако на делот од интерконекцискиот линк којшто е инсталиран и одржуван од страна на Операторот настане дефект, Операторот ги превзема сите неопходни активности за идентификација и отстранување на дефектот и ги елиминира или ограничува потенцијалните загуби во рок кој не може да биде подолг од еден час од известувањето за настанатиот дефект дадено од страна на операторот-корисник или од моментот кога операторот на било кој друг начин ќе го открие дефектот.
- (4) Во договорот за интерконекција, страните треба да предвидат рок за оштета, како и казни за доцнење.
- (5) Казните за оштета треба да бидат целосно на товар на Операторот, освен ако се докаже дека операторот-корисник е одговорен за дефектот.
- (6) Ако Операторот не го исполни рокот наведен во Став (3), операторот-корисник може да ги надомести штетите на своја сметка, а соодветните суми ќе му бидат вратени од страна на Операторот.

VII. КОЛОКАЦИЈА

Член 23

- (1) Кога интерконекцијата е понудена во просторот на Операторот, Операторот треба да му ги овозможи на операторот-корисник следните видови на колокација:
 - физичка или виртуелна колокација во објект на Операторот;
 - физичка или виртуелна колокација во други објекти од просторот на Операторот;
 - физичка или виртуелна колокација во неизградената област од просторот на Операторот.
- (2) Операторот-корисник може да избере било која од видовите за колокација наведени во став (1) на овој член, а Операторот има обврска да му овозможи на операторот-корисник барем еден од овие видови, според приоритетите наведени од операторот-корисник.

Член 24

(1) Во референтна понуда, Операторот ги наведува целосните информации за локацијата на објектите каде што може да се направи колокација, како и за колокатибилниот простор (co-locatable space), расположливиот простор и резервираниот простор во секоја недвижност.

(2) Во референтна понуда, Операторот ги наведува условите под кои се нуди просторот за колокација, како и ограничувањата во колокацијата на одредена опрема.

Член 25

(1) Операторот го прави достапен за колокација целиот колокатибилен простор.

(2) Операторот ја отстранува сета опрема која повеќе не се користи за да направи колокатибилен простор онолку колку што е можно, освен во случај кога чувањето на таа опрема е задолжително според законските одредби кои се на сила.

(3) Операторот го прави достапен за барателите најмалиот простор неопходен за поставување на опремата, со цел Корисниците да не плаќаат за објекти кои не им се неопходни.

Член 26

Доделувањето на колокатибилниот простор треба да се направи според следниот редослед на приоритети:

- а) на корисници на кои веќе им е доделен простор за колокација;
- б) на Операторот, врз основа на известување за резервација или добиена согласност за резервација од АЕК согласно член 27, став (1) и став (2) на овој правилник;
- в) на операторите-Корисници кои прават значителни инвестиции во електронски комуникации согласно (член 27, став (3) на овој правилник;
- г) врз основа на редот според кој се добиени барањата за колокација.

Член 27

(1) Операторот може да резервира, најмногу 50% од колокатибилниот простор за потребите за развој на својата мрежа, во рамките на границите на расположливиот простор по претходно доставено известување за резервација до АЕК за период од најмногу две години од денот на доставата на известувањето до АЕК. Со известувањето за резервација операторот го доставува и соодветниот проект за инвестиции.

(2) Операторот може да резервира, повеќе од 50% од колокатибилниот простор за потребите за развој на својата мрежа, во рамките на границите на расположливиот простор по претходно доставено известување за резервација и добиено одобрение за соодветниот проект за инвестиции издадено од страна на АЕК за период од најмногу две години од денот на приемот на одобрението.

(3) Операторот-корисник кој прави значајни инвестиции во електронските комуникации може да резервира, врз основа на известување за резервација доставено до Операторот заедно со соодветен проект за инвестиции одобрен од АЕК, најмногу 100% од колокатибилниот простор за потребите за развој на својата мрежа, во рамките на границите на расположливиот простор за период од најмногу две години од денот на приемот на одобрението. Проектот за инвестиции вклучува:

- а) процент на потребен колокатибилен простор и времетраењето за кои резервацијата е побарана;
- б) целта за која е наменет просторот чија резервација е побарана;
- в) детални развојни цели на тримесечно ниво за просторот чија резервација е побарана, како и детален распоред на активностите што Операторот и операторот-корисник имаат намера да ги спроведат за да ги исполнат тие цели.

(5) Онаму каде што АЕК смета дека проектот за инвестиции на Операторот не ги отсликува потребите за развој на неговата мрежа, на Операторот може да му наметне обврска да продолжи со доделување на просторот на операторите-корисници кои што побарале резервација или може да го отфрли барањето за резервација.

(6) Врз основа на деталниот распоред на работите наведени во проектот за инвестиции, АЕК на секои три месеци го верификува исполнувањето на развојните цели. Ако АЕК забележи сериозни отстапувања од горенаведениот распоред, ќе ја отповика резервацијата и ќе го задолжи Операторот да го распредели на операторите-корисници просторот чијашто резервација е побарана или одобрена.

Член 28

(1) Физичка колокација се реализира во просторот на Операторот на еден од следните начини:

- а) без градење на посебна структура за раздвојување и заштита на опремата на операторот-корисник;
- б) со градење на посебна просторија, ограда или друга слична структура за раздвојување и заштита на опремата на операторот-корисник, од страна на операторот-корисник или на сметка на операторот-корисник.

(2) Операторот-корисник може да избере која било од формите за физичка колокација наведени во став (1) на овој член, а Операторот ја прави достапна за операторот-корисник барем една од овие форми, според приоритетите наведени од операторот-корисник.

(3) Виртуелната колокација се реализира во истиот простор каде што работи опремата на Операторот, без градење на посебна структура за заштита, освен ако двете страни не се договорат поинаку.

Член 29

(1) Операторот може да одбие колокација само во следните случаи:

- а) недостаток на простор за колокација
- б) колокацијата не е технички изводлива
- в) колокацијата може да ја загрози националната безбедност или друг важен јавен интерес

(2) Операторот го докажува постоењето на ситуациите наведени во став (1) на овој член.

(3) Видот на колокација е технички возможна ако може да се реализира во техничките услови кои му се на располагање на Операторот и не влијае врз интегритетот и функционалноста на неговата опрема. Форма или вид на колокација која се користи од операторот-корисник или која е определена како задолжителна од страна на Агенцијата се смета дека е технички возможна за секој друг оператор-корисник.

(4) Ако Операторот одбие барање за колокација, тој треба да дозволи пристап на претставници на Агенцијата и, ако Агенцијата смета дека тоа е неопходно, претставници на операторот-корисник за да се уверат во валидноста на одбивањето.

Член 30

(1) Операторот ќе му понуди на операторот-корисник можност за поставување и поврзување во колокатибилниот простор на основната опрема која е неопходна за интерконекција, вклучително и опрема што придонесува за подобрување на перформансите на основната опрема.

(2) Операторот не му наметнува сигурносни барања на операторот-корисник кои се построги од оние кои ги применува за својата опрема.

(3) Операторот му дозволува на операторот-корисник да инсталира дел од интерконекцискиот линк меѓу границата на просторот на Операторот и опремата за колокација на операторот-корисник или самиот ќе го постави овој дел од интерконекцискиот линк.

Член 31

(1) Ако настане дефект на некој од уредите што ги обезбедува Операторот, тој ги превзема сите неопходни активности за идентификација и отстранување на дефектот и ги елиминира или ограничува потенцијалните загуби во рок кој не може да биде подолг од еден час од известувањето за настанатиот дефект дадено од страна на операторот-корисник или од моментот кога операторот на било кој друг начин ќе го открие дефектот.

(2) Во посебниот договор за колокација, страните треба да предвидат рок за оштета, како и казни за доцнење.

(3) Казните за оштета треба да бидат целосно на товар на Операторот, освен ако се докаже дека операторот-Корисник е одговорен за дефектот.

(4) Ако Операторот не го исполни рокот наведен во став (1) на овој член, Корисникот може да ги надомести штетите на своја сметка, а соодветните суми ќе му бидат вратени од страна на Операторот.

Член 32

При физичка колокација, Операторот му дозволува на операторот-корисник пристап до доделениот простор, а исто така и до другите технички ресурси неопходни за поставување, поврзување, функционирање и одржување на релевантната опрема од страна на операторот-корисник, вклучувајќи и пристап до простор за паркинг и одмор, 24 часа на ден, 7 дена неделно, во работни и неработни денови, во текот на цела година.

Член 33

Операторот им дозволува на операторите- Корисници на кои им е доделен простор за колокација да обезбедат свои капацитети за директна интерконекција со други оператори-Корисници.

Член 34

Ако Операторот има намера да ја преконфигурира својата мрежа врз основа на своите технолошки или деловни развојни планови, опремата поставена во просторот доделен на операторот-Корисник може да биде повторно поставена во друг простор само ако се исполнуваат следните услови:

- а) новиот простор мора да обезбедува интерконекција под истите услови како условите кои биле обезбедени од колокацијата во претходниот простор;
- б) надоместокот за преместувањето треба да биде на трошок на Операторот, освен ако страните не се договорат поинаку;
- в) преместувањето треба да се реализира само по претходно доставено писмено известување за ваквата намера до операторот-корисник чијашто опрема треба да се премести

известување на Корисникот, најмалку 12 месеци пред преместувањето.

Член 35

(1) Ако за давање услуги за интерконекција е потребна колокација, Операторот треба да ги спроведе сите неопходни активности за подготовка на доделениот простор и да му го даде тој простор на располагање на операторот-Корисник во рок од 60 работни дена од денот на поднесување на барањето за колокација.

(2) Операторот-корисникот ја поставува својата опрема во просторот кој му е доделен за колокација во рок од 30 работни дена од датумот кога овој простор му е даден на располагање. По барање на операторот-корисникот, АЕК може да определи подолг период за поставување на опремата ако смета дека тоа е неопходно имајќи ги предвид техничките карактеристики на опремата.

(3) Ако операторот - корисник не ја постави опремата во просторот што му е доделен за колокација во рокот утврден во став (2) на овој член поради неоправдани причини, Операторот може да го повлече доделувањето на колокација по претходна добиена согласност од АЕК.

(4) Траењето на посебниот договор за колокација се определува преку преговори меѓу страните. Во сите случаи, договорот не може да се склучи на помалку од 3 години ако операторот –корисник побара да биде склучен на најмалку 3 години.

VIII. ЦЕНИ ЗА ИНТЕРКОНЕКЦИЈА И КОЛОКАЦИЈА

Член 36

(1) Операторот во референтната понуда објавува поединечни цени за сите елементи со кои се обезбедува интерконекција, со цел да се овозможи операторот-корисник да не плаќа за елементи на мрежата или придружни средства, кои што не му се нужно потребни за вршење на неговите услуги.

(2) Цените за интерконекција што ги нуди Операторот треба да бидат базирани на трошоци.

(3) На барање на операторот-корисник, операторот треба да му овозможи еднократните надоместоци за реализација на интерконекција да бидат платени на 36 еднакви месечни рати, доколку договорот за интерконекција е склучен за период за и над три години.

(4) При утврдувањето на усогласеноста на обврската од став (2) од овој член, Агенцијата ќе ја користи LRIC методологијата, со можност долгорочната предвидлива вредност на мрежните елементи неопходни за интереконекција да се пресметува користејќи ги како основа тековните трошоци на Операторот.

Член 37

(1) Максималната цена којашто Операторот може да ја наплати од операторите-корисници за користење на просториите доделени за колокација е еднаква на денарската противвредност пресметана според среден курс на Народна Банка на РМ на денот на плаќањето на следните суми:

- а) 10 евра за квадратен метар за колокатибилен простор лоциран во град со најмалку 350.000 жители;
- б) 5 евра за квадратен метар за колокатибилен простор лоциран во град со помалку од 350.000 жители.

(2) Цените наведени во став (1) на овој член не ги вклучуваат цените за подготвување на колокатибилниот простор и за обезбедување на сите други ресурси неопходни за поставување, поврзување, функционирање и соодветно одржување на релевантната опрема на операторите-корисници.

(3) Ако просториите во заедничкиот колокатибилен простор се доделени на повеќе од еден оператор-корисник, трошоците за подготвување на колокатибилниот простор, како и трошоците за заедничките технички ресурси, треба да бидат поделени меѓу операторите-корисници на следниот начин:

- а) првиот оператор-корисник кому му е доделен простор треба да му го плати на Операторот вкупниот трошок за подготвување на просторот за колокација;
- б) последниот оператор-корисник кому му е доделен простор треба да му плати на секој од операторите-корисници на кои претходно им е доделен простор соодветен дел од вкупните трошоци за подготвување на колокатибилниот простор, според формулата:

$$C_n = C_t / [n (n - 1)],$$

каде што:

- C_n – сумата што n -тиот оператор-корисник треба да му ја плати на секој од операторите-корисници на кои претходно им е доделен простор во тој колокатибилен простор;
- C_t – вкупниот трошок за подготвување на колокатибилниот трошок;
- n – вкупниот број на оператори-корисници на кои им е доделен простор во тој колокатибилен простор.

IX. СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОРИ

Член 38

(1) Операторите склучуваат договор за интерконекција во рок од 45 дена од денот на поднесување на барањето за склучување договор за интерконекција.

(2) Доколку договорот за интерконекција не е склучен во рокот утврден во став (1) на овој член, на барање доставено од еден од операторите, Агенцијата постапува согласно Законот за електронските комуникации.

(3) Договорот за интерконекција треба да е во согласност со референтната понуда одобрена од Агенцијата и Законот за електронските комуникации и треба да содржи најмалку одредби за:

- а) правата и обврските на Операторот и операторот-корисник;
- б) услугите што се обезбедуваат со интерконекција;
- в) точките на пристап и техничките можности за интерконекција;
- г) интерконекциски линкови;
- д) цени;
- е) времетраење на договорот за интерконекција кое не може да биде пократко од 3 години;
- ж) начинот и постапката за раскинување и измена на договор за интерконекција;
- з) сите постапки за обесштетување.

(4) Договорот за интерконекција меѓу Оператор и оператор-корисник се доставува до Агенцијата во рок од 15 дена од денот на неговото потпишување во печатена и електронска форма.

(5) Агенцијата ќе ги објави оние делови од договорот на својата веб страна кои не се од доверлив карактер согласно одредбите на Законот за електронските комуникации, прописите донесени врз основа на него и друг закон.

Член 39

(1) Кога интерконекцијата е понудена во просторот на Операторот, операторот-корисник склучува посебен договор за колокација со Операторот.

(2) Во посебниот договор за колокација, меѓу другото, се утврдува рокот за имплементација на колокација кој не може да биде подолг од 60 работни дена.

(3) Посебниот договор за колокација содржи одредби за договорна казна во случај кога Операторот не се придржува кон рокот утврден во ставот (2) на овој член.

Член 40

Во случај на спор по одредбите на договорот за интерконекција или посебниот договор за колокација, Агенцијата по барање на една од страните ќе одлучи согласно одредбите од членовите 122 до 133 на Законот за електронските комуникации.

Член 41

Операторот води посебно сметководство за активностите поврзани со интерконекција во согласност со одредбите од член 47 на Законот за електронските комуникации.

X. ПОСТАПКА ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА РЕФЕРЕНТНАТА ПОНУДА

Член 42

(1) Операторот доставува до Агенцијата предлог на референтната понуда на одобрување.

(2) Агенцијата во рок од 30 дена од денот на приемот на предложената референтна понуда ја разгледува и одобрува референтната понуда или го известува Операторот дека истата не е во согласност со одредбите на Законот за електронските комуникации и овој Правилник.

(3) Доколку предложената референтна понуда не е во согласност со одредбите на Законот за електронските комуникации и овој Правилник, Агенцијата со известување во писмена форма може да побара Операторот да изврши измени на предложената референтна понуда и во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето да достави изменет предлог на референтна понуда.

XI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 43

“Македонски Телеком” АД за електронски комуникации-Скопје, како оператор со значителна пазарна моќ на пазарите за фиксни говорни телефонски мрежи и услуги согласно член 146 став (1) од Законот за електронските комуникации, АД „Т-Мобиле“ Скопје и АД „Космофон“ Скопје како оператори со значителна пазарна моќ на пазарот 16- завршување на повик во мобилна мрежа согласно решението бр. 02-4053/2 од 26.11.2007

година, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој правилник доставуваат до Агенцијата референтни понуди за интерконекција усогласени со одредбите на овој правилник.

Член 44

Со денот на влегување во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за нивото на деталност на информациите што ќе бидат објавени во референтната понуда за интерконекција и начинот на нивното објавување (“Службен весник на Република Македонија” бр. 63/2005 и .83/2007)

Член 45

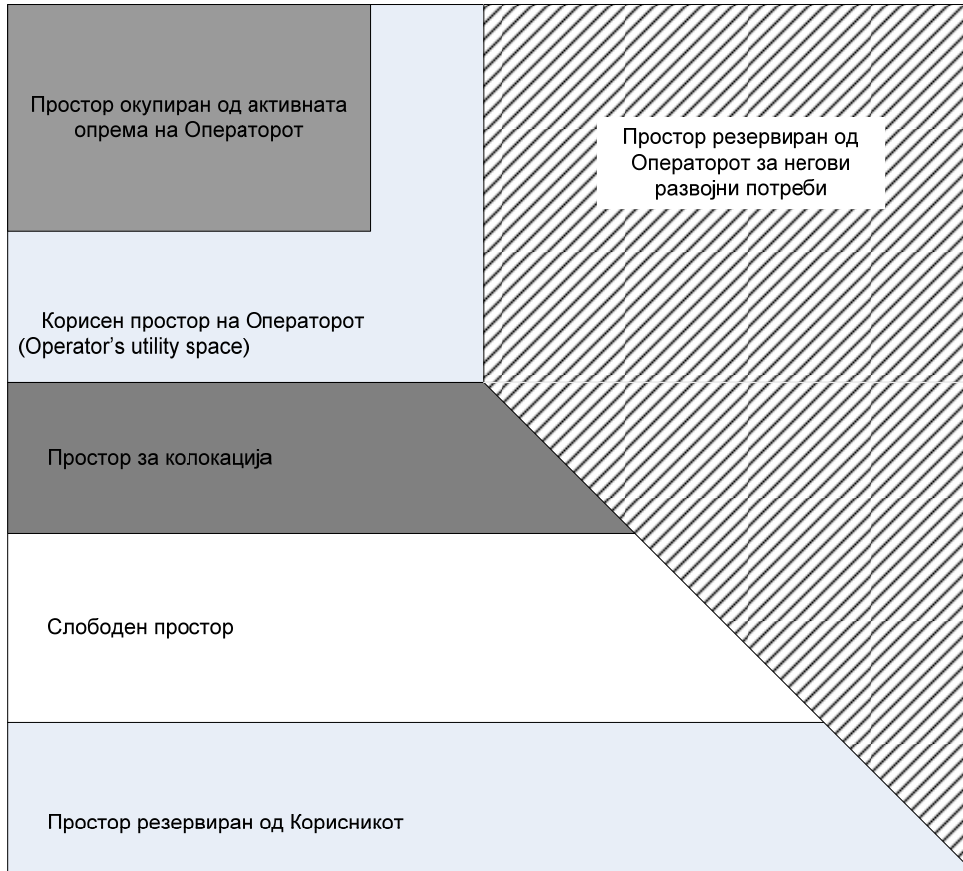
Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на неговото објавување во “Службен весник на Република Македонија”.

По влегувањето во сила, овој правилник ќе биде објавен и на веб-страната на Агенцијата за електронски комуникации.

Број . 11- 231/ 3
Скопје, 5.12.2008 год.

Агенција за електронски комуникации
Комисија
Софче Јовановска, претседател

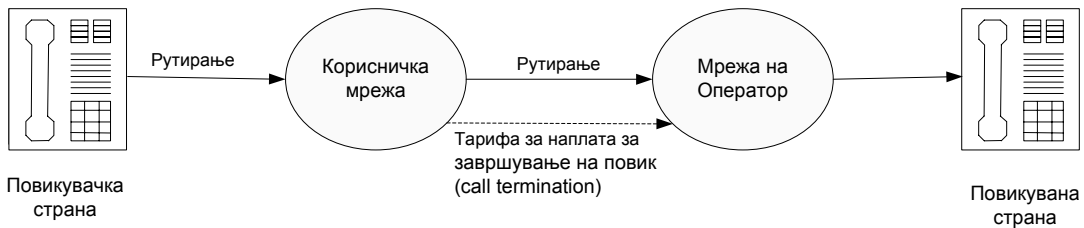
Прилог 1

Прилог 2

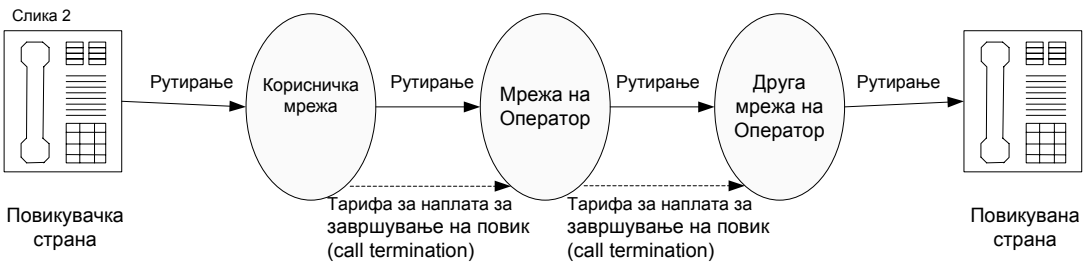
Интерконекциски услуги за завршување на повик (call termination) во мрежата на Операторот

Слика 1

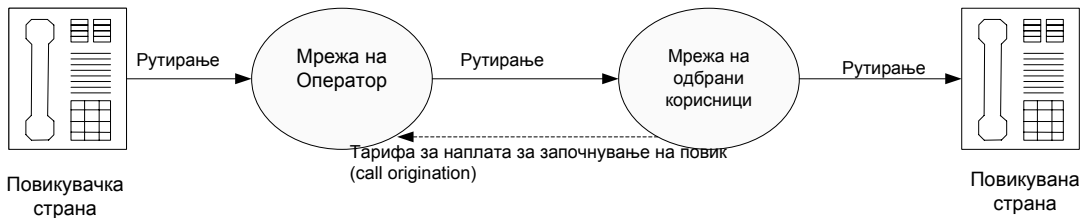
Интерконекциски услуги за завршување на повик (call termination) во мрежа на друг Операторот

Слика 2

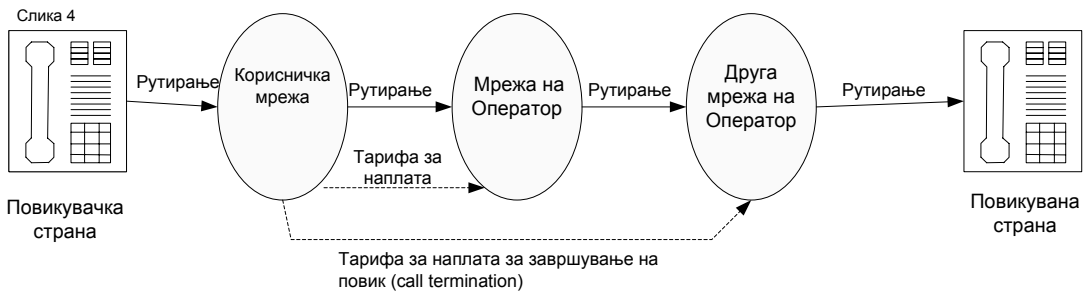
Интерконекциски услуги за започнување на повик (call origination) (carrier selection)

Слика 3

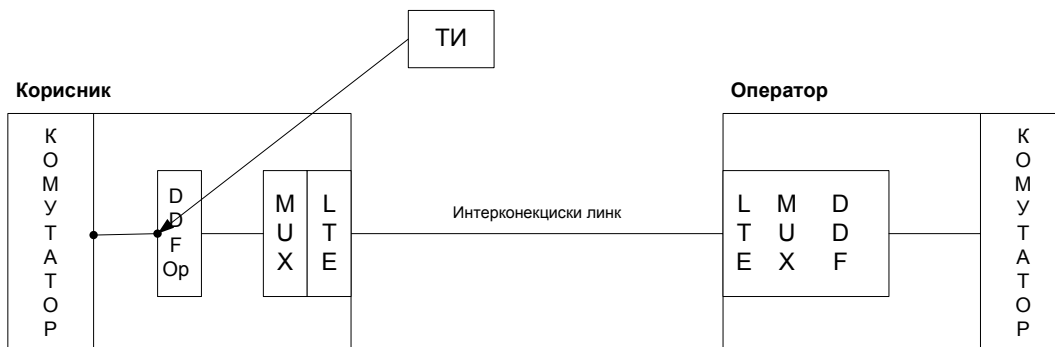
Интерконекциски услуги за пренасочување на транзит

Слика 4

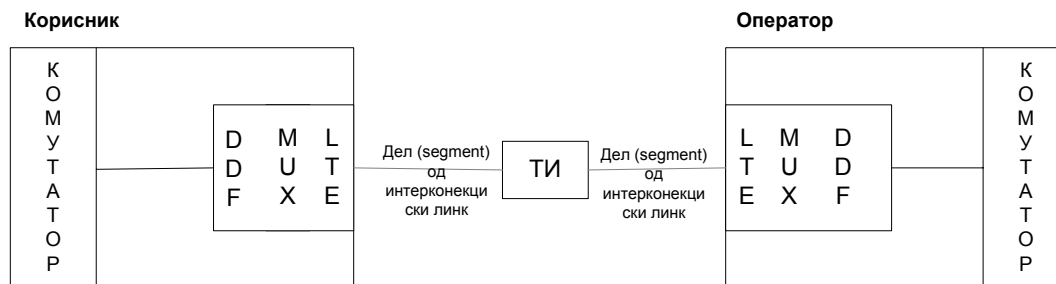
Прилог 3

Слика 1 – Директна интерконекција во просторот на Корисникот (пример)

LTE – Линиска опрема за термирање (завршување) - Line Terminating Equipment
 MUX – Мултиплексер (Multiplexer)
 DDFOp – Дигитална дистрибутивна рамка на Операторот (*Operator's Digital Distribution Frame*)
 ТИ – Точка на интерконекција (Interconnection point)

Слика 2 – Директна интерконекција во посредничка точка (intermediary point) (пример)

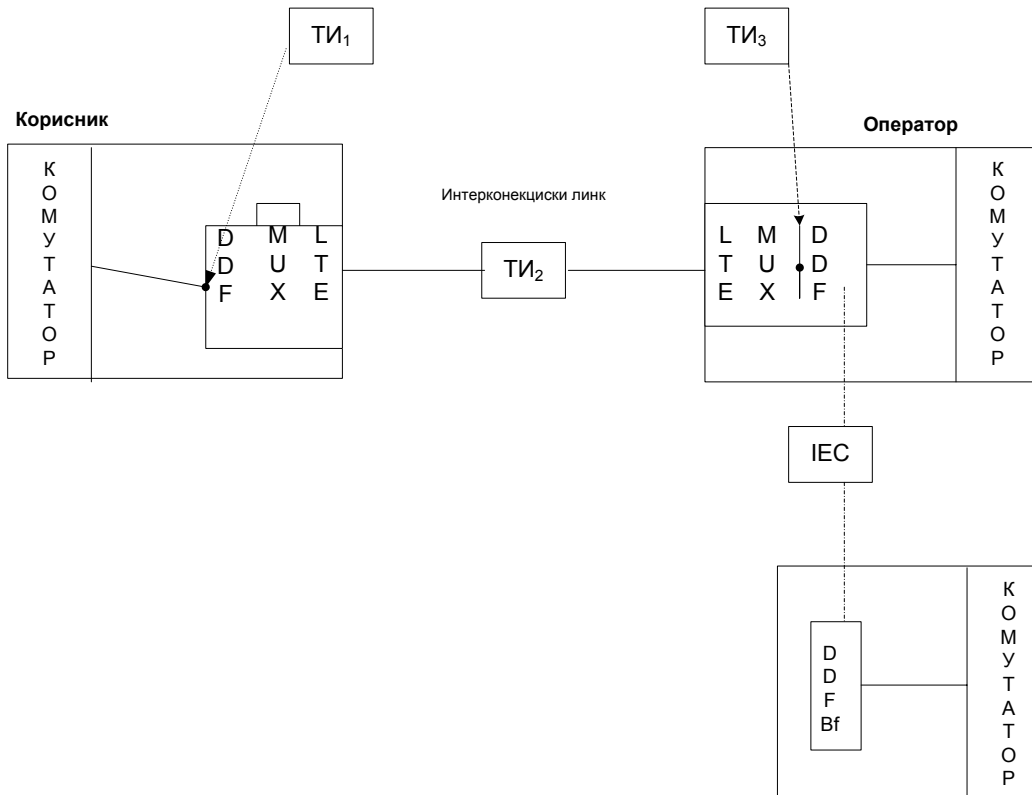
LTE – Линиска опрема за термирање (завршување) - Line Terminating Equipment
 MUX – Мултиплексер (Multiplexer)
 DDF – Дигитална дистрибутивна рамка (Digital Distribution Frame)
 ТИ – Точка на интерконекција (Interconnection point)

Слика 3 – Директна интерконекција во просторот на Операторот (пример)

LTE – Линиска опрема за терминирање (завршување) - Line Terminating Equipment
 MUX – Мултиплексер (Multiplexer)
 DDFBf – Дигитална дистрибутивна рамка на Корисникот (*Beneficiary's Digital Distribution Frame*)
 ТИ – Точка на интерконекција (Interconnection point)

Слика 4 – Интерконекција со продолжено коло (extended circuit) (пример)

IEC – Продолжено коло за интерконекција (Extended interconnection circuit) (дополнителен линк - supplementary link)
 PI₁ – Точка на интерконекција во случај на интерконекција во просторот на Корисникот
 PI₂ – Точка на интерконекција во случај на интерконекција во посредничка точка (intermediary point)
 PI₃ – Точка на интерконекција во случај на интерконекција во просторот на Операторот